

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25844/2024
29.04.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Коста Милић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Бојков, адвокат из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Милан Вебер, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1898/24 од 28.08.2024. године, у седници одржаној 29.04.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1898/24 од 28.08.2024. године, става првог изреке.

ОДБИЈА СЕ захтеви тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 24554/2020 од 08.02.2024. године, која је исправљена решењем истог суда П 24554/2020 од 01.04.2024. године примарни тужбени захтев је усвојен и утврђено је да је пок. оставилац ГГ, својеручним завештањем од 07.12.2009. године проглашеним на записнику код Основног суда у Новом Саду под бројем О 5655/12 од 08.11.2012. године, повредио нужни део тужиле, јер је сву имовину обухваћену завештањем оставио у наслеђе својој супрузи сада пок. ДД и туженима. Извршена је редукција наведеног својеручног завештања тако што је утврђено да је тужилца по правном основу наслеђа и нужног наследног дела стекла право сусвојине на 1/8 идеалних делова права својине и то на: викенд кући површине 48 м², број објекта 1 улица, са помоћном зградом површине 12 м², објекат број 2 и на парцели број .../... ..., све ближе описано у изреци, које некретнине су уписане у листу непокретности ... к.о. ..., трособном стану број ..., који се налази у вишестамбеној згради у ... у улици ... број ..., улаз ..., ... спрат, девизном новчаном потраживању на девизној штедној књижици „...“ а.д. Београд наведено у изреци, динарском новчаном потраживању по основу превремене пензије коју је оставилац примао путем „...“ а.д. Београд број наведен у изреци, мотоциклу марке „...“ тип ...-..., регистарске ознаке ... -...-..., мотоциклу марке „...“ тип ...-..., регистарске ознаке ... -...-..., мотоциклу марке ... -...-..., цмм марке „...“ регистарске ознаке ... -...-..., ловачкој пушци број ...-... ваздушној

пушци, ближе наведено у изреци, правима на бесплатним акцијама и новчаним накнадама које грађани остварују у поступку приватизације по потврди о упису у евиденцију носилаца права код Агенције за приватизацију Републике Србије на име ГГ, а по основу права на нужни део као стварног права иза смрти пок. оца ГГ, што су тужене дужне да признају и трпе да се на основу пресуде тужиља може уписати као сувласник у 1/8 делова на предметним некретнинама и покретним стварима. Обавезане су тужене да тужиљи солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 477.375,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до коначне исплате. Парничне странке се ослобађају од плаћања судских такси у овој парници.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1898/24 од 28.08.2024. године, ставом првим изреке, жалбе тужених су увојене и првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен примарни тужбени захтев тужиље да се утврди да је покојни оставилац ГГ бивши из ..., својеручним завештањем од 07.12.2009. године, проглашеним на записнику код Основног суда у Новом Саду под бројем О 5655/12 од 08.11.2012. године, повредио нужни део тужиље, јер је сву имовину обухваћену завештањем оставио у наслеђе својој супрузи сада покојној ДД бившој из ... и туженима, те да се изврши редукција наведеног својеручног завештања, тако што ће се утврдити да је тужиља по правном основу наслеђа и нужног наследног дела стекла право својине на 1/8 идељаних делова права својине и то на: викенд кући површине 48 м², објекат број 1 улица, са помоћном зградом површине 12 м², објекат број 2 и на парцели број .../... ..., уписане у лист непокретности ... к.о. ...; трособном стану број ..., који се налази у вишестамбеној згради у ... у улици ... број ..., улаз ..., на девизним новчаним потраживањима и динарским новчаним потраживањима које се налазе на штедној књижици „...“ а.д. Београд, мотоциклима марке „...“ рагистарске ознаке ... -...-, ... -...-, ... -...-; ловачкој, односно ваздушној пушци и правима на бесплатним акцијама и новчаним накнадама које грађани остварују у поступку приватизације, а по основу права на нужни део као стварног права иза смрти покојног оца ГГ, што би тужене биле дужне признати и трпети да се на основу пресуде тужиља може уписати као сувласник у 1/8 делова на предметним некретнинама и покретним стварима. Ставом другим изреке, укинута је одлука у делу одлуке о трошковима парничног поступка и предмет враћен првостепеном суду ради доношења одлуке о евентуалном тужбеном захтеву и трошковима целокупног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и тужене су деца рођена у браку сада покојних ГГ и ДД. Породица ... се у стан у улици ... број ... у ... уселила 1995. године, у ком периоду су ДД и ГГ живели са ћеркама, док тужиља није одлучила да се пресели у ... 1988. године. ГГ је са Градом Новим Садом као продавцем 16.06.1995. године закључио уговор о откупу предметног стана из друштвене својине, који је оверен 19.06.1995. године под Ов1 .../... . Поред наведеног стана, осамдесетих година

прошлог века, стечено је и земљиште на ..., површине 25 ари, на коме је изграђена викед кућа са помоћним просторијама. Тужила се 1993. године вратила из ... и уселила у стан у улици ..., али су нарушени породични односи кулминирали, након чега је тужила по налогу родитеља напустила породични стан. Тужена ВВ се са оцем договорила да подигне кредит и да купе стан у којем би становала тужила, што је и учинила. Дана 04.02.2008. године закључен је уговор о купопродаји једнособног стана у сутерену зграде у ... број ... у ..., с тим што стан није предат тужили у посед и није услован за живот. ГГ је дана 07.12.2009. године сачинио својеручни тестамент у којем је навео да својом изричитом вољом сву покретну и непокретну имовину оставља у власништву ћерки, овде туженој ВВ, непокретност коју представља викендица уписана у ЗКУЛ ... к.о. ..., као и сву покретну имовину на том имању, са правом плодуюживања на непокретностима и покретним стварима у корист сада покојне супруге ДД и тужене ББ, те да уколико неко од наследника тражи свој део наслеђа тада право плодуюживања стиче тужена ВВ. Трособан стан у улици ... број .. оставио је у власништво ћерки туженој ББ, са правом плодуюживања на непокретностима и покретним стварима у њему у корист супруге ДД и тужене ВВ, те да уколико неко од наследника тражи свој део наслеђа да тада право плодуюживања стиче тужена ББ. У тестаменту је наведено да уколико тужила не оспори тестамент и у потпуности га прихвати, да је обавеза тужене ББ да купи једну гарсоњеру у ... и да је тужили да на уживање. Сву покретну имовину која није обухваћена у тестаменту оставља супруги ДД, док имовину која је била његово власништво и власништво његове сестре ЋЋ која је национализована 1959. године, када буде враћена од стране Републике Србије, у делу који припада њему оставља својим ћеркама у целости. ГГ је преминуо ...2012. године. Тужена ВВ је наставила да плаћа рате за отплату стана у улици ..., а тужена ББ отплаћује рату кредита за гарсоњеру у... улици. ДД је за живота 17.10.2015. године, сачинила својеручно завештање које је проглашено у оставинском поступку на рочишту дана 20.04.2017. године, којим је туженој ББ оставила имовину.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, применом одредаба Закона о наслеђивању важећим у време смрти ГГ, усвојио тужбени захтев налазећи да тужили на име нужног наследног дела стварноправне природе припада по 1/8 његове заоставштине, како на покретним, тако и непокретним стварима и имовини која је била његово власништво и власништво његове сестре ЋЋ, с обзиром да у тестаменту нису дати јасни разлози за искључење законске наследнице тужиле из својеручног завештања од 07.12.2009. године, као и завештања покојне ДД, а да тужена ББ није испунила налог који јој је дат у тестаменту.

Другостепени суд је преиначио првостепену одлуку у односу на примарни тужбени захтев са позивом на одредбе члана 42. и 43. Закона о наслеђивању, полазећи од природе нужног дела. За преображај нужног дела из облигационог у стварноправни карактер морају постојати околности које то оправдавају, а тичу се пре свега карактера добара који су законским наследницима или трећим лицима завештана или поклоњена, постојања трајније заједнице живота између нужног наследника и оставиоца, као и околности које се тичу личних имовинских прилика нужног наследника. У конкретном случају намера оставиоца није била да се имовина претвори у идеалне делове, нити да наследници живе у сувласничкој заједници на било којој непокретности, имајући у виду међусобно нарушене односе, па како тужила није живела са оставиоцем, нити су испуњени други услови за преображај нужног дела то није било услова да тужила поднесе стварноправни захтев који је првостепени суд усвојио.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право када је одбио примарни тужбени захтев.

Одредбом члана 42. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“, бр. 46/96, 101/03), прописано је да је нужни део повређен ако је вредност оставиочевих завештајних располагања и поклона учињених нужном наследнику или лицу уместо кога овај долази на наслеђе, мања од вредности наследниковог нужног дела.

Одредбом члана 43. истог закона, прописано је да нужном наследнику припада новчана противвредност нужног дела (облигационо право). На захтев нужног наследника суд може одлучити да овом припадне одређени део ствари и права који чине заоставштину (ставрно право). Одредбе претходних ставова важе само ако оставилац у завештању не одреди природу нужног дела.

Имајући у виду садржину цитираних одредаба Закона о наслеђивању следи да наследник има право на новчану противвредност нужног дела с обзиром на облигационо-правну природу права на нужни део која је као таква установљена овим законом. За преображај права на нужни део из облигационо-правне у стварноправну природу, битно је постојање околности на страни нужног наследника који такав поставља и неопходност њиховог вредновања, а које се односе на: карактер добара завештајних трећих лица или поклоњених; постојање, трајније заједнице живота између оставиоца и нужног наследника, као и личне имовинске прилике нужног наследника.

Тужбом у овој правној ствари тужила примарним тужбеним захтевом захтева утврђење повреде права на нужни део учињен својеручним завештањем покојног ГГ од 07.12.2009. године. Међутим, постављеним захтевом фактички се мења правна природа права на нужни део и уместо облигационог права даје се стварноправни карактер. За промену правне природе на нужни део тужила, како то правилно закључује другостепени суд није навела оправдане разлоге у смислу постојања трајније заједнице живота или других околности којим би се могло утврдити постојање разлога за досуђивање нужног дела као стварног. Осим тога, оставилац је у својеручном завештању исказао јасну намеру да се имовина не претвара у сувласничке делове и у сувласничку заједницу с обзиром на међусобно нарушене односе у породици. Суд по службеној дужности није у обавези да утврђује оправданост разлога за признавање нужног наследног дела као стварног права код чињенице да тужила на ове околности није предложила доказе у смислу члана 231. ЗПП, то по оцени Врховног суда другостепени суд је правилно одбио примарни тужбени захтев тужиле.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке, без детаљног образлагања ревизијске одлуке у смислу члана 414. став 2. ЗПП, с обзиром да се у ревизији понављају жалбени разлози које је другостепени суд правилно оценио, а образлагањем ревизијске одлуке не би се постигло ново тумачење права, нити допринело уједначавању тумачења права.

Како тужила није успела у поступку по ревизији, то је одбијен захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка и одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**